

Купчак М.Я., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри права та менеджменту у сфері цивільного захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Саміло А.В., кандидат юридичних наук, доцент кафедри права та менеджменту у сфері цивільного захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

ПРАВОВА ОСВІТА У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДСНС

Якісна правова освіта є обов'язковою умовою забезпечення сталого демократичного розвитку суспільства, формування нових життєвих орієнтирів особистості та суспільства загалом. Основним результатом правоосвітнього процесу повинна стати не система знань, умінь і навичок сама по собі, а готовність до професійного виконання службових обов'язків, сучасних соціально-правових, інтелектуальних, комунікативних, інформаційних та інноваційних практик [5].

Система багаторівневої правової освіти ґрунтується на єдиній державній політиці, яка спрямована на забезпечення динамічного розвитку сучасної освіти в безпосередньому поєднанні з розвитком юридичної науки. Сучасна правова освіта має забезпечувати задоволення потреб особистості в постійному зростанні, підвищенні конкурентоспроможності в умовах професійної мобільності та соціальної захищеності.

Сьогодні під правовою освітою слід розуміти систему, що функціонує в рамках освітнього процесу, поєднує виховні й навчальні дії, спрямовані на формування правової свідомості та культури, правових цінностей особистості, поваги до права, а також позитивного досвіду діяльності в соціально-правовій сфері. Ефективна реалізація такої системи повинна поетапно забезпечуватися на кожному ступені освіти, враховуючи логіку й особливості вікового розвитку, практичне значення тієї або іншої галузі правових знань у професійній підготовці, можливості отримання відповідного соціально-правового досвіду, побудованого на матеріалі загального змісту правничих дисциплін.

Правова освіта у контексті професійної підготовки фахівців ДСНС полягає у здійсненні комплексу заходів навчального, виховного та інформаційного характеру, спрямованих на створення належних умов для набуття такими фахівцями правових знань, умінь і навичок у їх застосуванні, які необхідні для реалізації конституційних прав та свобод [6], а також якісного виконання професійних обов'язків, пов'язаних із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, а також реагуванням на них [2].

Правова освіта в системі ДСНС повинна включати такі головні напрями:

➤ освітньо-виховний – це комплексне поєднання правових і професійних знань, навиків та формування поваги до правових приписів, сумлінне і свідоме їх виконання;

➤ практичний – уміння застосовувати отримані правові та професійні знання у практичній діяльності.

У їх поєднанні правова освіта припускає нагромадження теоретичних і практичних правових знань, умінь і навичок. Значення правової освіти – у впливі на становлення правового життя суспільства, а також у тому, що вона формує соціально-правову активність особистості. Доведено, що правова освіта включає:

➤ системний, планомірний вплив на особистість, формуючи правову свідомість (правові цінності, норми поведінки, моральні принципи та установки);

➤ створення належних умов для інтенсивного засвоєння особистістю правових норм, що діють у суспільстві;

➤ витіснення зі свідомості негативного ставлення до навколишнього світу;

➤ закріплення й перетворення правових знань у переконання; забезпечення правомірного поведіння і зростання правової активності особистості.

Специфіка сучасної правової освіти багато в чому визначається необхідністю роботи з величезним і постійно змінним масивом інформації. При цьому зі зміною тих або інших нормативно-правових актів раніше освоєна інформація не тільки втрачає актуальність, а й може стати принципово неправильною. З урахуванням швидкого зростання об'ємів правової інформації, її нестабільності, завдання правової освіти не можуть зводитися до вивчення лише чинного законодавства, а охоплювати теоретичні аспекти юридичної науки та колізійну практику в їх застосуванні.

Окреслені завдання правової освіти у контексті професійної підготовки фахівців ДСНС можна досягти за умови, коли фахівцям буде притаманне правове мислення й переконання, основою яких є теоретичні правові знання, практичні вміння та навички, здатність орієнтуватися у правових аспектах кризових ситуацій. Для цього фахівцям ДСНС потрібно розуміти сутність, зміст, функції, характерні ознаки правових явищ і механізм їх правового регулювання. У поєднанні особистісно-орієнтованого, компетентнісного, діяльнісного підходів правової освіти можна досягти її мети, а саме:

➤ підвищення рівня правової свідомості, культури і правової підготовки;

➤ формування високих моральних засад;

➤ усвідомлення правових цінностей та принципів демократії;

➤ становлення професійної свідомості, готовності до виконання завдань, пов'язаних із рятуванням життя та збереженням здоров'я людей [3].

Правова освіта є запорукою того, що право стане регулятором життя індивіда, а не перешкодою на шляху реалізації особистих та професійних завдань. Саме тому система правоосвітнього процесу повинна відтворювати відповідну модель навчання, під якою розуміють цілісну множинну сукупність її основних складових, що регламентують відбір та систематизацію відповідних стратегій навчання [4].

Досягнення цілей сучасної правової освіти є можливим за умови виокремлення права в самостійний предмет у рамках сучасних освітніх програм. Умовами реалізації яких є запровадження відповідних освітніх форм: теоретичні знання про право як необхідної умови існування й розвитку суспільства та держави, знання норм чинного законодавства; наявність освітнього середовища, що забезпечує можливість практичної підготовки, участі особистості у суперечливих правових ситуаціях, їх різностороннього аналізу з позиції учасників реальних ситуацій; моделювання найбільш типових правових ситуацій.

У сучасних умовах саме правова освіта може стати найважливішим фактором розвитку особистості, становлення громадянського суспільства й демократичної правової держави в сучасній Україні, громадяни якої зможуть жити в соціально-правовій злагоді один з одним і з державою.

Вплив правової освіти на професійну підготовку фахівців ДСНС повинна забезпечити формування у них: юридичних знань, умінь, навичок; правової культури та свідомості, правових цінностей; потреби і навичок здійснювати професійну діяльність в режимі законності, відповідно до правових установок і переконань; правової активності. Якісна правова освіта є запорукою формування у фахівців ДСНС високого професійного рівня, що забезпечить їх бездоганне виконання професійних обов'язків у правовому полі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зарічанський О. Зміст і завдання правового виховання майбутніх фахівців з безпеки життєдіяльності. URL: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Pfto/2011_16/files/P1611_10.pdf (дата звернення 10.02.2019).
2. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17> (дата звернення 12.02.2019).
3. Купчак М. Я., Повстин О. В. Правова освіта в системі органів і підрозділів служби цивільного захисту України: мета, завдання та методи здійснення. *Вісник ЛДУ БЖД*. Львів. № 15, 2017. С. 215–221.
4. Купчак М. Я., Повстин О. В., Гонтар З. Г. Методика викладання правових дисциплін у вищих навчальних закладах ДСНС України. *Вісник ЛДУ БЖД*. Львів. № 13, 2016. С. 196–205.
5. Купчак М. Я. Підготовка майбутніх експертів з екології у вищих навчальних закладах засобами інформаційно-комунікаційних технологій : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / М. Я. Купчак. – Львів, 2018. – 20 с.

6. Указ Президента України від 18 жовтня 2001 року № 992/2001 «Про Національну програму правової освіти населення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/992/2001> (дата звернення 18.02.2019).

7. Шаравара І. І. Правосвідомість як юридична категорія та її основні структурні елементи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Ужгород, 2015. С. 57–60.

Кусій М.І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри прикладної математики та механіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності;

Меньшикова О.В., кандидат фізико-математичних наук, доцент, заступник начальника навчально-наукового інституту цивільного захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

СТВОРЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Вступ. Сучасне сьогодення потребує фахівців нової формації, не шаблонних виконавців, а тих, які здатні критично, гнучко, логічно мислити, які можуть швидко, якісно, творчо вирішити ті завдання, які на них покладаються в професійній діяльності. Зміни, що відбуваються в суспільстві, в державі, спонукають до вдосконалення, модернізації системи освіти і, зокрема, до професійної підготовки фахівців. Майбутній фахівець служби цивільного захисту має вміти аналізувати проблеми, які виникли, вирішувати їх, пропонувати рішення, які допоможуть у подальшому уникати виникнення цих проблем.

Одним з основних завдань сучасних науковців є пошук напрямів, які сприяють розвитку особистісних якостей майбутніх фахівців цивільного захисту. Це відображено у працях М.М. Козяра, М.С. Ковалю, О.Б. Зачка, Н. Вовчатої та ін. Формування і розвиток логічного мислення під час вивчення математики розкривали у своїх роботах М. Ігнатенко, С. Лазаревський, І. Пасічник, О. Скафа, З. Слєпкань, Н. Тарасенкова та інші.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до аналізу модернізації освітнього процесу визначено головні цілі навчальної діяльності: формування здібностей до навчання, до співробітництва та роботи в колективі, досконалих навичок спілкування в різних життєвих ситуаціях, створення нових систем цінностей, формування здатності до творчого вирішення проблем, розв'язування двозначних, суперечливих, парадоксальних ситуацій, до вироблення та організації великої кількості інформації, розвиток майстерності, формування ефективної самооцінки, особистої прихильності до організацій-